

Mogelijke maatregelen voor adaptatie van het waterbeheer in de delta –belangrijkste voorstellen voor maatregelen in het Deltaprogramma / Jos van Alphen

De welvarende en productieve delta van Rijn en Maas in Nederland kan op verschillende manieren door klimaatverandering beïnvloed worden. De Deltacommissie concludeerde in 2008 dat daarom tijdig begonnen moet worden met het voorbereiden van maatregelen die de toekomstige hoogwaterbescherming en zoetwatervoorziening garanderen. Dat gebeurt in het Deltaprogramma, dat in 2010 gestart is en in 2015 voorstellen doet voor gebiedsgerichte strategieën en richtinggevende beslissingen. Die deltabeslissingen voorzien in landelijke beleidskaders op het gebied van hoogwaterbescherming, zoetwatervoorziening, nieuwbouw&herstructurering. Daarnaast bevatten ze richtinggevende keuzes voor de toekomstige inrichting en beheer van de Rijnmond en omgeving en het IJsselmeer.

Wat betreft zoetwater kunnen er al rond 2050 ernstige tekorten ontstaan waardoor schade ontstaat aan de land- en tuinbouw, scheepvaart, energievoorziening (koelwater) en industrie. Grondwaterdaling kan daarnaast schade aan funderingen en waterkeringen veroorzaken. Maatregelen worden onderzocht die de vraag naar zoetwater beperken, de mogelijke aanvoer vanuit het hoofd-en regionale systeem vergroten en de verzilting verminderen. Daarbij zijn keuzes aan de orde m.b.t. de rol van de nationale en regionale waterbeheerders en de eigen verantwoordelijkheid van sectoren alsmede de mogelijke bijdrage van private partijen.

Wat betreft de hoogwaterbescherming wordt een meerlaagsveiligheidsbenadering gevolgd. Gebiedsgericht worden maatregelen uitgewerkt die zowel rekening houden met de kansen als gevolgen van overstromingen. In uitvoering van de betreffende maatregelen is er sprake van gecombineerde opgaven, die zoveel mogelijk met elkaar gecombineerd worden:

- blijven voldoen aan de bestaande (wettelijke) beschermingsniveau's (ondanks bodemdaling, zeespiegelstijging en hogere rivierafvoeren);
- verbeteren van de beschermingsniveau's waar de bevolking of geïnvesteerd vermogen toeneemt
- beperken van de gevolgen van overstromingen, door een waterbestendige inrichting en goede rampenbeheersing.

De toekomst is onzeker wat betreft klimaatverandering en sociaal economisch ontwikkelingen. Met adaptieve strategieën probeert het Deltaprogramma tijdig maatregelen te nemen die nu al nodig of verstandig zijn om op de toekomst anticiperen ("no regret"), en te voorkomen dat toekomstige opties afgesloten worden ("avoid regret"). Een voorbeeld hiervan is de dijkteruglegging bij Nijmegen in combinatie met de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk, waardoor ruimte voor toekomstige rivierverruiming behouden blijft.